

Notitie

Betreft	Project	Verordening lozen en aansluiten gemeenten Mergelland
	Datum	4 augustus 2020
	Informatie	06 288 57 089 of simon.handgraaf@colibri-advies.nl

Deze notitie bevat een korte beschrijving van de mogelijkheden die gemeenten hebben om regels te stellen over het aansluiten van percelen op de riolering en over het lozen van afvalwater in de riolering. Deze mogelijkheden zijn verschillend voor het huidige recht en voor het nieuwe stelsel na inwerkingtreding van de Omgevingswet. De notitie sluit af met een korte toelichting op de keuzes die gemaakt zijn bij het opstellen van de concept Verordening afvoer hemel- en grondwater en de concept Aansluitverordening.

Mogelijkheden huidig recht

In het huidige recht zijn de regels over afvoerleidingen van huishoudelijk afvalwater en regenwater op een perceel geregeld in afdeling 6.4 van het Bouwbesluit 2012. De regels in die afdeling hebben tot doel om de gezondheid van gebruikers van bouwwerken te beschermen. Afdeling 6.4 bevat eisen aan de waterdichtheid en afvoercapaciteit van afvoerleidingen en bepaalt dat B&W via een aansluitvoorschrift bepalen op welke plaats, op welke hoogte en met welke diameter de afvoerleidingen liggen ter plaatse van de perceelgrens. Gemeenten mogen geen regels stellen die overlappen met de regels van het Bouwbesluit. In het huidige recht mogen gemeenten daarom alleen over de volgende onderwerpen regels stellen in een eigen verordening:

- de aansluitleiding tussen de perceelgrens en het openbare riool (want het Bouwbesluit geldt tot aan de perceelgrens)
- afvoerleidingen voor andere afvalwaterstromen, zoals grondwater en bedrijfsafvalwater.

Lozingen van afvalwater zijn in het huidige recht geregeld in het Besluit lozing afvalwater huishoudens, het Activiteitenbesluit milieubeheer (voor lozingen van inrichtingen) en het Besluit lozen buiten inrichtingen (voor lozingen anders dan vanuit huishoudens en inrichtingen). De rijksregels zijn gesteld ter bescherming van het milieu. Gemeenten mogen geen regels stellen die overlappen met de lozingsregels van het Rijk. Aangezien alle mogelijke lozingen door het Rijk zijn geregeld, kunnen gemeenten dus niet zelf regels stellen. De enige uitzondering geldt voor lozingen van regenwater en grondwater in de bodem en op de riolering. Op grond van art. 10.32a Wet milieubeheer mogen gemeenten over die lozingen wel regels stellen, in een Verordening afvoer hemel- en grondwater.

Gemeenten kunnen ook regels stellen in het bestemmingsplan, als dat nodig is voor een goede ruimtelijke ordening. Het is bijvoorbeeld mogelijk om bij nieuwbouw eisen te stellen aan waterberging op eigen terrein, zodat de kans op wateroverlast acceptabel blijft. Een waterbergingseis in het bestemmingsplan is echter geen regel over lozen, maar over bouwen. Bovendien heeft deze eis niet de bescherming van het milieu tot doel, maar een goede ruimtelijke ordening. Een waterbergingseis in bestemmingsplan overlapt daarom niet met de lozingsregels van het Rijk, en is dus toegestaan.

Mogelijkheden Omgevingswet

De regels over bouwen staan na inwerkingtreding van de Omgevingswet in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), de opvolger van het Bouwbesluit. Het Rijk stelt nog steeds regels over afvoerleidingen voor huishoudelijk afvalwater en regenwater, maar die regels gaan alleen nog over het in pandige deel van de afvoerleidingen. De terreinriolering valt niet meer onder de rijksregels. Dat betekent dat de gemeente bevoegd is om regels te stellen over de terreinriolering, vanaf het bouwwerk tot aan de openbare riolering. De regels van het Bouwbesluit over de terreinriolering (inclusief de bevoegdheid om een aansluitvoorschrift te stellen) worden via de bruidsschat in het tijdelijke deel van het omgevingsplan geplaatst. Gemeenten kunnen deze regels na inwerkingtreding van de Omgevingswet naar behoefte

aanpassen. Aangezien de regels in het tijdelijke deel staan, zijn gemeenten verplicht om de regels voor 2029 om te zetten naar het nieuwe deel van het omgevingsplan.

De lozingsregels die het Rijk na inwerkingtreding van de Omgevingswet nog stelt, staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Die regels gaan alleen over belangrijke bedrijfstakken, zoals de industrie en de agrarische sector. De inhoud van het Besluit lozing afvalwater huishoudens en het Besluit lozen buiten inrichtingen komt niet terug in het Bal. De betreffende regels worden via de bruidsschat in het tijdelijke deel van het omgevingsplan gezet en kunnen daarna door de gemeente worden aangepast. Voor 2029 moeten de regels naar het nieuwe deel van het omgevingsplan worden gebracht.

Ook voor de bedrijfstakken die het Rijk nog wel regelt, ontstaat voor gemeenten veel ruimte om eigen regels te stellen. In principe kan een gemeente altijd met een maatwerkregel in het omgevingsplan afwijken van de regels die het Rijk in het Bal heeft gesteld.

Na inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen gemeenten daarom over vrijwel alle lozingen eigen regels stellen, zo nodig in afwijking van de rijksregels. Die regels moeten voortaan in het omgevingsplan worden opgenomen.

Als de gemeente een Verordening afvoer hemel- en grondwater heeft vastgesteld, maakt deze van rechtswege onderdeel uit van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Ook hiervoor geldt dat de regels voor 2029 naar het nieuwe deel van het omgevingsplan moeten worden omgezet.

De mogelijkheid om regels te stellen over waterberging (zoals nu in het bestemmingsplan kan) blijft bestaan. Dergelijke regels moeten voortaan in het omgevingsplan worden opgenomen. Anders dan in het bestemmingsplan, kunnen waterbergingsregels in het omgevingsplan ook van toepassing zijn op bestaande bouwwerken.

Toelichting keuzes concept verordeningen

De concept Verordening afvoer hemel- en grondwater is zo geschreven dat deze goed in het omgevingsplan past. De verordening gaat immers van rechtswege onderdeel uitmaken van het omgevingsplan. Daarom is alvast voorgesorteerd op het instrumentarium van de Omgevingswet (zoals de omgevingsvergunning en maatwerkvoorschriften). Een apart gebiedsaanwijzingsbesluit, zoals dat in de model hemelwaterverordening van VNG/Rioned staat, is onder de Omgevingswet niet meer mogelijk. Alle regels moeten immers in het omgevingsplan staan, dus ook de aanwijzing van gebieden waar het lozingsverbod of de waterbergingseis gelden. De Omgevingswet biedt wel de mogelijkheid dat het college dergelijke gebieden vaststelt, in plaats van de gemeenteraad. De Gemeentewet maakt dat eveneens mogelijk, vandaar dat in de concept verordening is bepaald dat het college de gebieden in de verordening kan wijzigen.

De concept Aansluitverordening is apart gehouden van de Verordening afvoer hemel- en grondwater. De regels over aansluiten gaan namelijk niet van rechtswege op het in het omgevingsplan. De gemeente moet de Aansluitverordening zelf in het omgevingsplan integreren (door wijziging van het omgevingsplan na 2022). De concept Aansluitverordening is vormgegeven als integrale verordening, die ook al gaat over de onderwerpen waar de gemeente op grond van het huidige recht nog niet bevoegd is. De concept Aansluitverordening laat dus zien hoe de regels straks als paragraaf in het omgevingsplan kunnen landen. Als de gemeente al voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een aansluitverordening wil vaststellen, moeten delen van het concept geschrapt worden.

De regels over financiering van de aansluiting zijn niet opgenomen. Dat is namelijk gebaseerd op de bevoegdheid uit de Gemeentewet om een belasting te heffen. Belastingregels mogen op grond van art. 2.1 Omgevingsbesluit niet in het omgevingsplan worden opgenomen. Het is daarom aan te raden om voor de financiering een aparte Verordening eenmalig aansluitrecht vast te stellen.

Colibri Advies / FLO Legal

Simon Handgraaf / Sila Erciyas